

SLOVAKYA ÜLKE BÜLTENİ
Haziran 2011Kaynak: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/lo.html**ÜLKE PROFİLİ**

Resmi Adı	Slovakya Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Parlamenter Demokrasi
İdari Yapısı	İktisadi ve coğrafi yapılarına göre birbirinden ayrılmış 8 ayrı yönetim birimi vardır.
Cumhurbaşkanı	Ivan Gašparovič (2004 -)
Başbakan	Iveta Radicova (2010 -)
Bağımsızlık	1 Ocak 1993 (Çekoslovakya'nın ikiye bölünmesi sonrası)
Yüzölçümü	49.039 km ² (45 km ² su; ekilebilir arazi % 29 Daimi tarım alanları: % 3 diğer: % 68)
Sınır Komşuları	Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Ukrayna
Nüfusu	5.47 milyon
Ortalama Yaşam Süresi	75.2
Okuma yazma oranı	% 99.6
İklim	Orta Avrupa iklim kuşağındadır. Yazları sıcak ve nemli, kışları ise soğuk ve bol yağışlıdır.
Etnik Gruplar	Slovak %86, Macar %10, Roman %1.7, Ukraynalı %1, Diğer % 1.3
Din	Katolik % 69, Protestan % 11, diğer % 20

Resmi Dili	Slovakça'dır. Hint Avrupa grubunun, Çekçe, Lehçe ve Sırpça ile birlikte Batı Slav dilleri ailesine mensuptur. Çek ve Slovaklar birbirlerinin lisanını anlamaktadır.
Başkenti	Bratislava
Başlıca Şehirleri	Kosice, Presov, Nitra, Zilina, Banska Bystrica, Trnava, Trencin
Para Birimi	Euro (2009 Ocak İtibarı ile)
Zaman Dilimi	UTC+1 (CET) (Türkiye'den bir saat geridedir.)
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	AB (1 Mayıs 2004 itibarıyla), BM, UNCTAD, IMF, OECD, OSCE, Interpol, WTO
Doğal Kaynakları	Linyit ve linyit kömürü, demir cevheri, bakır ve manganez cevheri, tuz, ekilebilir araziler.

GENEL GÖRÜNÜM

Uzun bir tarihi geçmişe sahip olan Slovaklar Slav kökenli olup, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Macar Krallığı'nın içinde yaşamışlardır. Slavların bölgeye gelişleri 5. yüzyılda başlamıştır. 10. yüzyılın başlarında Macarlar günümüz Slovakya'sının bulunduğu bölgeyi kendilerine bağlamışlardır. Bölgenin güneyine bu tarihten itibaren etnik Macarlar yerleşmekle birlikte, 13. yüzyıldan itibaren Germenlerin ve daha sonra ise Yahudilerin de gelmesi etnik yapı önemli ölçüde değişmiştir.1241 yılındaki Moğol istilası ve bunu müteakip yaşanan açlık nedeniyle bölge nüfusu önemli ölçüde kıyıma uğramıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Macaristan içinde yayılması ve 16. yüzyılda Buda kentini fethetmesi sonrasında Macaristan Krallığı'nın başkenti 1536 yılında o dönemki adıyla Pressburg olan Bratislava'ya taşınmıştır. Türklerin 18. yüzyılda Macaristan'dan çekilmesi ile Slovakya'nın anılan krallık içindeki önemi azalmakla birlikte, Bratislava 1848 yılına kadar Macaristan'ın başkenti olarak kalmıştır.

1867-1918 yılları arasında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu döneminde, "Macarlaştırma" kampanyası sırasında baskılara maruz kalmışlardır. Slovaklar, Çeklerle birlikte, I. Dünya Savaşı'ndan sonra, 28 Ekim 1918'de ilk Çekoslovakya devletini kurmuşlardır. Bununla birlikte, Çek ve Slovak ekonomilerinin tam anlamıyla bütünleşmeleri sağlanamamış, Slovakya'nın ekonomik sıkıntıları sosyal rahatsızlıklara yol açmıştır.

1938'de Almanya'nın Avusturya'yı ilhak etmesi, Çekoslovakya'yı zor duruma sokmuş, Almanya sınırları Bratislava yakınlarına dayanmıştır. Slovakya, Alman baskıları sonucunda 6 Ekim 1938'de Çekoslovakya'dan ayrılarak, "otonomi" ilan etmiş, Çek tarafı gibi o da Almanya'nın güdümüne girmiştir. Bununla birlikte ülkedeki Nazi karşıtları örgütlenerek, 1944'deki Slovak Ulusal Direnişi'ni oluşturmuşlar ve silahlı bir ayaklanma hareketi başlatmışlardır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra, 1945'den 1968'e kadar ülkede eski Sovyetler Birliği'nin etkisi altındaki komünist rejim hüküm sürmüştür. 1968'de Slovak asıllı Aleksander Dubcek, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin liderliğine getirilmiş, ancak Varşova Paktı orduları tarafından bastırılmıştır. 1988'de, 1968'i anmak için gösteriler düzenlenmiş, Komünist Partili Gustav Husak Cumhurbaşkanlığı'ndan istifa etmiş, Dubcek Federal Meclis Başkanlığına seçilmiştir. 1990'da ülke, Çek ve Slovak Federatif devletleri olarak ayrılmış, 1946'dan bu yana ilk serbest seçimler yapılmıştır. 1991'de Sovyet orduları Çekoslovakya'dan tamamen çıkmıştır. 1992'de yapılan genel seçimlerden sonra her iki tarafta iktidara gelen liderler, ayrılma kararı almışlar, böylece "Kadife Devrim" olarak adlandırılan bir süreç sonrasında Slovakya, 1 Ocak 1993'de bağımsız bir devlet olmuştur.

Özellikle 1998'den sonra iktidara gelen Mikulas Dzurinda başbakanlığındaki sağ eğilimli Koalisyon Hükümetleri, Avrupa kurum ve kuruluşları ile bütünleşme yönünde politikalar

izlemiş böylece 29 Mart 2004'te NATO'ya, 1 Mayıs 2004'te de AB'ne tam üye olmuştur.

Slovakya'nın yönetim şekli Parlamenter demokrasidir. Slovak Ulusal Meclisi, dört yıl için seçilen 150 üyeden oluşmaktadır. Son genel seçimler 17 Haziran 2006 tarihinde yapılmış, üç partili bir koalisyon iktidara gelmiştir.

%29,1 oy alan Sosyal Demokrat SMER Partisi, %11.3 oy alan aşırı milliyetçi Slovak Ulusal Partisi SNS ve eski Başbakanlardan Vladimir Meciar'ın lideri olduğu %8.8 oy alan Halk Partisi-Slovakya Demokratik Hareketi L'S-HZDS'nin oluşturduğu bir koalisyon Hükümeti SMER'in lideri Robert Fico Başkanlığında kurulmuştur.

Sekiz yıl süreyle iktidarda kalan Mikulas Dzurinda başkanlığındaki Slovak Hristiyan Demokrat Birliği SDKU, %18.3 oy ile ana muhalefet parti olmuş,muhalefette ayrıca, Macar Koalisyonu Partisi (SMK) ve Hristiyan Demokratik Hareketi (KDH) yer almıştır.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri ise beş yılda bir yapılmakta ve Cumhurbaşkanı halk tarafından doğrudan seçilmektedir. Cumhurbaşkanı Ivan Gasparovic, 15 Haziran 2004'te görevine başlamış, 2009 yılında yapılan seçimlerde Gasparovic ikinci kez Cumhurbaşkanlığı'na seçilmiştir.

EKONOMİK YAPI

Temel Ekonomik Göstergeler

Yıl	GSYİH (Milyar dolar)	Kişi Başına Gelir (dolar)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Milyon dolar)	İthalat (Milyon dolar)
2000	19,7	3.648	2.2	12	11.8	12.7
2001	20,5	3.796	3.3	7.1	12.6	14.7
2002	23,7	4.388	4.4	3.3	14.3	16.4
2003	32,7	6.056	4.5	8.6	21.8	22.4
2004	42,3	14.310	5.2	6	27.7	29.2
2005	47,9	15.721	6.5	3.7	32.1	34.2
2006	56,0	17.584	8.5	4.2	41.8	44.2
2007	75,1	19.916	10.4	3.4	57,4	58,6
2008	95,4	21.625	6.4	4.4	69.9	70,9
2009	87.8	21.015	-4.8	1.6	55,3	53,7
2010	88.0	22,011	4.2	0.9	67,4	66,1
2011*	87.1	23,156	3.3	2.7	74,2	73,3

Kaynak: DTM

*EIU Beklentileri

2004 yılında AB üyesi olmasının da katkısıyla Slovak ekonomisi kayda değer bir büyüme trendine girmiştir. İşgücünün verimliliğine oranla düşük ücretler ve düşük sabit oranlı vergi uygulamaları, ülkede hakim olan teknik kapasite ve güçlü endüstriyel gelenekler ile Avrupa'nın ortasındaki merkezi bir konuma sahip olan Slovakya, AB ülkeleri arasında yabancı yatırımlar bakımından en cazip ülkeler arasında yer almaktadır.

Slovakya kararlı bir planlama faaliyeti ile, derin yapısal reformlara ağırlık vererek, AB içerisindeki en iyi iş yapma merkezlerinden biri olmayı hedeflemektedir. Serbest piyasa

uygulamaları, özelleştirme, yabancı yatırımcılara açılma, uluslararası ticaret ve döviz kurunun serbestleştirilmesi gibi uygulamaları kapsayan bir dizi reform yapılmıştır. Bugün bakıldığında, Slovakya'nın başarılı bir örnek olarak diğer AB adaylarına da gösterilmesi söz konusudur.

Slovakya, merkezi ekonomiden piyasa ekonomisine geçişini büyük ölçüde tamamlamıştır. Özelleştirme, neredeyse tamamlanmış durumdadır; bankacılık sektörünün tamamına yakınına yabancı sermaye hakimdir. 2001 yılında % 18'lere varan işsizlik oranı 2008 yılında % 7,7'e düşmüştür. AB üyeliği ile Batı Avrupa'ya giden vatandaşlar, son dönemde ülkelerine dönmeye başlamıştır. Artan yabancı yatırımlar da işsizliği azaltan bir başka önemli etkidir. 2007 sonunda AB'nin Maastricht ekonomik kriterlerini yerine getiren Slovakya, 2009 yılı başından itibaren, AB'nin ortak para birimi olan Euro'yu kullanmaya başlamıştır.

Slovakya küresel ekonomik kriz öncesinde 2007 yılında %10.4 oranında bir büyüme gerçekleştirmiştir. 2008 yılında ise bu oran küresel ekonomik krizin etkilerine rağmen %6.4 olarak gerçekleşmiştir. Slovakya ile Türkiye, Avrupa'daki ekonomik gelişimi açısından çok önemli bir ortak noktaya sahiptir. "IMF Sonbahar 2009 Avrupa Bölgesel Ekonomik Görünüm Raporuna" göre, 2010 yılında 42 Avrupa ülkesi arasında Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkelerinin, % 3.7 büyüme oranı ile Türkiye ve Slovakya olacağı tahmin edilmektedir. Bu oran, yüzde 1.7 olarak tahmin edilen Avrupa ekonomileri ortalama büyüme hızının iki katından fazlasıdır.

Slovakya'da artan refah büyük ölçüde kişi başına düşen gelirlere de yansımaktadır. GSYİH 2008 yılında 95 milyar dolara erişmiştir. Küresel ekonomik krizin etkisiyle 2009 yılı GSYİH tahminlerine göre %5-6 oranında düşüş öngörülmektedir. Düşüşe rağmen, bu rakam AB geneline bakıldığında oldukça olumlu bir seviyededir.

2010 yılında %42 değerinde bir büyüme kaydeden ulaşım sektörü Slovak ekonomisinin bel kemiği olarak görülebilir. Bunu yanı sıra Slovakya'nın en önemli Ticaret partneri Almanya'nın da 2010 yılında göstermiş olduğu performans neticesinde Slovak ticareti de krizin ardında önemli bir yükselme yakalamıştır. Ancak bu iyimser değerlerin yılında etkisini aynı ölçüde hissettirmesi beklentiler dahilinde değildir.

DIŞ TİCARET

COMECON'un dağılmasıyla doğan boşluğu doldurmak için Slovakya, Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti arasında Aralık 1992'de imzalanan anlaşma ile Orta Avrupa Serbest Ticaret Ortaklığı (CEFTA) kurulmuştur. 1996, 1997 ve 1998 yıllarında sırasıyla Slovenya, Romanya ve Bulgaristan da CEFTA üyesi olmuşlardır. Ocak 2002 itibarıyla sanayi ürünlerinin serbest ticaretindeki tüm istisnalar kaldırılmıştır. 1 Mayıs 2004 tarihinde Slovakya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Slovenya'nın AB üyesi olmasıyla birlikte dış ticaretlerinde AB uygulamaları geçerli olmuştur.

Slovakya'nın ihraç ettiği ve ithal ettiği başlıca mal grupları benzerlik göstermektedir. Makineler ve taşıma araçları, demir – çelik, kimyasallar ve yakıtlar dış ticaretin ilk beş kalemini ve toplam ticaret hacminin % 60'dan fazlasını oluşturmaktadır. Yabancı yatırımlar nedeniyle son dönemde makine ithalatında dikkate değer artış gözlenmektedir.

YABANCI SERMAYE

Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında Slovakya, kendisine çektiği doğrudan yabancı yatırımları kararlı biçimde arttıran ülkelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Slovakya, 2008 yılında 919,6 milyon Avro tutarında doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Slovak ekonomisinin GSMH'nin %90'ı, 125 büyük şirket tarafından gerçekleştirilmekte olup, bunların 124'ü yabancı yatırımlardır. Bu durum, Slovakya ekonomisinin büyümesinde yabancı yatırımların ağırlığını göstermektedir. Yabancı yatırımlar içerisinde ilk sıraları ABD ve Almanya olmak üzere, Hollanda, Güney Kore, Macaristan, ABD, İspanya, İtalya, İngiltere, Norveç, Japonya, Tayland ve Çek Cumhuriyeti almaktadır. Doğrudan yabancı sermaye yatırımları çoğunlukla sanayi üretimi, bankacılık, hizmetler, ulaştırma ve iletişim sektörlerinde yoğunlaşmaktadır.

Slovakya Hükümeti tarafından uygulanan vergi indirimi ve benzeri teşviklerin de yardımıyla, otomotiv, demir-çelik, enerji, elektronik, eşya ve yazılım alanlarında büyük ölçekli yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Özellikle otomotiv sektörü, Volkswagen, KIA ve Peugeot-Citroen kuruluşlarının yatırımlarıyla son yıllarda önemli gelişme göstererek ekonominin lokomotifine haline gelmiştir. Slovakya bu yatırımlarla dünya genelinde kişi başına en çok araç üreten ülke konumuna yükselmiştir. Slovakya ve Çek Cumhuriyeti (toplam 15 milyon nüfus ile) 2007 yılında ABD'nin yarısı, Çin'in ise dörtte biri kadar araba üretmiştir. Büyük otomobil üreticilerinin gelişi ile Slovakya'da küçük ve orta ölçekli çok sayıda yedek parça üreticisi yabancı firma da yatırım yapmıştır. Öte yandan metalurji alanında faaliyet gösteren US Steel, petrol rafinerisi Slovnaft, elektronik alet üreticisi kuruluşlar Samsung, Sony ve Whirlpool ile alüminyum üreten Hydro Alüminyum'dur.

Önde gelen yatırımcılar arasında Siemens, SAP, HP, Lenovo, Microsoft, Oracle, IBM, Dell, Hyundai, AT&T, Alcatel ve Emerson da yer almaktadır. Yeni yatırımların Slovakya'nın batısında 61 bin civarında yeni iş imkanı sağladığı ifade edilmektedir. Doğrudan yabancı sermaye Slovakya'ya know-how ve teknoloji transferi sağlamıştır. Ayrıca gelen yabancı sermaye rekabeti arttırarak özel sektörün gelişmesinde önemli katkı sağlamıştır.

İŞ KURMA ESASLARI

Slovakya mevzuatı, genel olarak, yabancıların Slovakyalı girişimcilerle aynı koşullarda ticari faaliyette bulunmasına imkan tanımaktadır. AB ülkelerinden ya da Avrupa ile STA imzalamış bölgelerden gelen yabancılar, Slovakyalı yatırımcılar ile aynı haklara sahiptir. Diğer ülke vatandaşları, uluslararası anlaşmalarda aksi bir hüküm bulunmadıkça, bir şirketin kurucusu, kurucu ortağı olabilir ya da mevcut bir Slovak firmasıyla ortaklık tesis edebilir. Yabancı sermaye için bir sınırlama veya yatırım yapmak için özel bir izne ihtiyaç bulunmamaktadır. 2006 yılından beri Slovakya'da tüm vergi oranları sabitlenmiştir. Bu oran % 19 olarak gerçekleşmektedir.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

Slovak Hükümeti makroekonomik istikrar ve yapısal reformlar konusunda kayda değer bir mesafe kat etmiştir ve ülke ekonomisi, büyümeye devam etmektedir. Ağır sanayi ve tarımın önemi, komünizm döneminin ardından azalmış, hizmet sektöründe oldukça fazla bir büyüme yaşanmıştır. Artan ücretlerle birlikte, tüketim de çıkışını sürdürmektedir.

Slovakya, Dünya Bankası'nın 2008 verilerine göre "İş Yapma Kolaylığı" açısından 35. sırada

bulunmaktadır. Hükümetin ajandasında, iş dünyasına sağlanan teşvikler sürekli yer almaktadır. Söz konusu sıralamada bölge ülkelerinden Macaristan 41., Bulgaristan 42., Romanya 45., Çek Cumhuriyeti 66. ve Polonya 72. olmuştur.

Slovakya'da iş yapmayı cazip kılan etkenler;

- İstikrarlı ekonomik ve politik ortam (Slovakya NATO ve AB üyesidir)
- % 19'luk sabit vergi oranı
- Bölgedeki en yüksek büyüme oranı
- Orta Avrupa'nın merkezinde, stratejik öneme sahip konum
- İyi eğitilmiş işgücü
- Düşük işgücü maliyeti (Aylık ortalama 775 Avro)
- Yatırımcılara kolaylık sağlayan hukuki altyapı
- 2009'dan itibaren Euro kullanımına geçilmesi
- Hızla gelişen altyapı

Yatırımcılara sunulan teşvikler sanayi, ARGE, ortak hizmet merkezleri ve turizm merkezleri olmak üzere dört kategoriye tahsis edilmiştir. Her kategoride yatırımcılar tarafından karşılanması gereken kendine ait koşullar vardır. Teşvikler nakdi yardım, kısmi vergi muafiyeti, yeni işçi alımlarında uygulanan yardımlar ve devlet/belediye mülkü/arazisinin indirimli bir şekilde yatırımcıya devrini kapsamaktadır.

Teşvikler bölgelere göre farklılıklar arz etmekte olup, Batı Slovakya'ya uygulanan bölgesel teşvik oranı %40, Orta ve Doğu Slovakya'ya uygulanan teşvik oranı ise %50'dir. Bratislava bölgesinde teşvik uygulanmamaktadır.

Teşviklerde uygulanan temel kurala göre, teşviklerin toplam miktarı bölgesel yardım oranını geçmemektedir.

Sanayi alanındaki teşvikler: Sözkonusu teşvikten yararlanmak için yeni bir fabrika kurmak veya mevcut fabrikayı genişletmek gerekmektedir. İşsizliğin Slovak ortalamasının altında olduğu yerlerde asgari 13.2 milyon Avro, işsizliğin Slovakya ortalamasından yüksek olduğu yerlerde asgari 6.6 milyon Avro ve işsizliğin Slovak ortalamasının en az %50 üzerinde olduğu bölgelerde asgari 3.3 milyon Avro tutarında yatırım yapanlara teşvik uygulanmaktadır. Teşvikler açısından en avantajlı bölgeler Doğu ve Güney Slovakya'dır.

ARGE alanında teşvikler: Yeni bir ARGE merkezi kurulması ya da mevcut genişletilmesi durumunda teşvik sağlanmaktadır. Asgari sabit yatırım tutarı 1.3 milyon Avro olmalı, yatırımın asgari %50'si kendi özvarlığıyla karşılanmalı ve şirket çalışanlarının en az %60'ı üniversite mezunu olmalıdır.

Ortak hizmet alanına yönelik teşvikler: Sözkonusu merkezler, şirketlerin yüksek katma değer ile kalifiye uzmanları istihdam ettikleri müşteri hizmet merkezleri veya bilgisayar yazılım hizmet merkezleridir. Asgari sabit yatırımın tutarı 1.1 milyon Avro olmalı, asgari yatırımın en az %50'si kendi özvarlığı ile karşılanmalı ve şirket çalışanlarının en az %30'u üniversite mezunu olmalıdır.

Turizm teşvikleri: Eski uygulamaların aksine, mevcut yasaya göre turizm de teşvik kapsamında bulunmaktadır. Teşvikten faydalanmak için bir turizm kompleksi kurmak veya mevcut merkezi genişletmek gereklidir. İşsizliğin Slovak ortalamasının altında olduğu yerlerde asgari 9.9 milyon Avro, işsizliğin Slovak ortalamasından yüksek olduğu yerlerde asgari 4.9 milyon Avro ve işsizliğin Slovakya ortalamasının en az %50 üzerinde olduğu

bölgelerde asgari 3.3 milyon Avro tutarında yatırım yapanlara teşvik uygulanmaktadır. Teknolojik ekipman, toplam geçerli maliyetlerin en az %20'sini oluşturmalı ve asgari yatırımın en az %50'i kendi özvarlığı ile karşılanmalıdır.

Sanayi Parkları:

Slovakya'da toplam 11 adet sanayi parkı bulunmaktadır. Sanayi bölgelerinden farklı bir yapıda olan sanayi parkları, belirli bir üretim çeşidinde odaklanmış, hizmetlerin parkta yer alan firmalarca ortak kullanıldığı yapılardır. Parklar, devlet, belediyeler ve özel firmalar tarafından kurulabilmektedir. Üretim odaklı, teknoloji odaklı ve servis odaklı olmak üzere üç çeşit sanayi parkı bulunmaktadır. Parklarda mali ve hukuki danışmanlık, muhasebe hizmetleri, ulaşım ve altyapı sağlanmasının yanısıra, lojistik hizmet, küçük-orta ölçekli şirketlerin kurulması teşviki, bankacılık hizmetleri gibi faaliyetler yer almaktadır.

Belediyelerce belirlenmiş alanlarda kurulan parklara, Ekonomi Bakanlığı ve AB Yapısal Fonları tarafından mali destek sağlanmaktadır. Sağlanan teşvikler arasında, belediyelere park yapımında teknik altyapı masraflarının %85'i fon, yatırımcıların kuruluş masraflarının %50'si teşvik, parkın yapılacağı arazinin istimlakında, satın alınmasında fiyatın %85'ine kadar katkı, kiralanmış araziler için ilk on yılda kiranın %85'ine kadar katkı bulunmaktadır. İşsizliğin %10'dan fazla olduğu bölgelerde kurulan parklarda ise bu katkı miktarları %95'e kadar çıkmaktadır. Yapısal Fonlar çerçevesinde de projelere minimum 100 bin euro, azami 6 milyar euro arasında fon sağlanmaktadır.

SEKTÖREL BAKIŞ

OTOMOTİV SANAYİ:

Slovakya, Otomotiv devleri tarafından tercih edilen bir yatırım ortamı sağlamaktadır. Volkswagen, KIA, PSA Peugeot Citroen ve Toyota gibi firmaların ülkede yatırımları bulunmaktadır. Aynı zamanda birçok küçük yan sanayi firmaları da bulunmaktadır. Bölgesindeki en düşük; verim açısından en yüksek ve en eğitilmiş, kalifiye işgücü ülkede yatırımı cazip kılan faktörlerdendir. Motor, lastik parçalar, otomobil elektronik aksamaları, elektrik kabloları ve fren sistemleri gibi otomobil sanayileri, Slovakya'da mevcuttur.

Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Letonya, Litvanya, Estonya, Polonya ve Slovakya gibi Doğu Avrupa ülkeleri, 2000'lerle birlikte, doğrudan yabancı sermayeyi çekmek amacıyla yatırım teşvikleri vererek büyük bir rekabet içine girmişlerdir. Uzmanlar ise bu ülkelerden özellikle Slovakya'nın otomotiv üreticisi firmaların ilgi odağı olmayı başardığını ve yapılan yatırımlar sonucunda AB'nin Detroit'i olma yolunda emin adımlarla ilerlediğinin altını çiziyorlar. Bu kapsamda Slovakya'da PSA Peugeot Citroen ve Kia Motors'un 2006'da faaliyete geçmişlerdir. Bu iki üreticinin yatırım kararı almasının ardından otomotiv yan sanayi de Slovakya'ya gelmeye başlamıştır. Uzmanlar, Slovakya'nın Avusturya, Almanya ve İtalya gibi eski AB üyesi ülkelere coğrafi yakınlığının otomotiv yatırımları çekmesi konusunda büyük bir avantaj sağladığını ifade etmektedirler.

US Steel Firması ile Alman Volkswagen'in birlikte ülke ihracatının % 40'ını gerçekleştirdiği göz önünde bulundurulduğunda sektörün önemi ortaya çıkmaktadır. 2000 yılında Slovakya'da 500 milyon dolarlık yatırım yapan US Steel Firması, getirdiği sermayenin yanısıra 17 bin kişiye de iş imkanı sağlamıştır. Volkswagen'dan sonra Fransız Peugeot, Citroen ve Kore firması Hyundai de Slovakya'yı seçen otomobil firmaları arasında almaktadır. Porsche'nin bazı parçaları da bundan böyle Slovakya'da üretilmektedir. Son birkaç yıl içerisinde yaşadığı ekonomik kalkınmayla otomobil sektörünün en önemli merkezi haline

gelen Slovakya, şimdiden “Tuna Aslanı” olarak anılmaktadır.

GIDA SANAYİ:

Bu sektörün ihracat rakamlarında her yıl düzenli bir artış yaşanmaktadır. Slovakya'nın Avrupa Birliği'ne girmesiyle birlikte, ticareti AB ülkeleri ile yoğunlaşmıştır. 90'ların ortalarından itibaren, yabancı oyuncular sektöre girmeye başlamıştır. Fransız Bograin Europe SAS, Liptovský Mikuláš, Zvolen ve Nové Mesto nad Váhom'daki hisseleriyle süt ve süt ürünleri piyasasının lideridir. Alman menşeli Meggle International GmbH Wasserburg, Slovak süt ve süt ürünleri firması Rajo'ya sahiptir. Avusturyalı Artax AG isimli holding, Prievidza Dairy firmasının % 94 hissesini satın almıştır. İtalyan Sole Finanziara, bu alandaki en büyük ikinci firma olan Mliekospol'un çoğunluk hisselerini almıştır.

Şeker piyasasının yarısından fazlası da, üç adet yabancı sermayeli firmaya aittir. (Word, a.s., Bratislava, German Nordzucker AG ve French Union S.D.A.) Alkolsüz içecek sektörünün büyük kısmı Coca-Cola Slovakya tarafından yürütülmektedir.

ULAŞTIRMA ve İLETİŞİM:

Demiryolu ulaşımı ülke içinde geniş bir şekilde kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, Bratislava'yı, Viyana, Prag, Varşova, Budapeşte ve Berlin'e bağlayan demiryolu hattı mevcuttur. Bratislava ile komşu ülkelerin başkentleri Viyana, Prag ve Budapeşte kentleri otoyol ile birbirlerine bağlanmış bulunmaktadır. Slovakya'da gelişmiş bir telekomünikasyon sistemi vardır ve son yıllarda mobil telefon şebekesi hızlı bir biçimde büyümüştür. Ülke çapında hizmet gösteren 3 adet mobil telefon şirketi bulunmaktadır (O2, T-Mobile, Orange).

ENERJİ SEKTÖRÜ:

Slovakya, elektrik enerjisinin % 29'unu nükleer, % 39'unu hidroelektrik ve % 32'sini kömürle çalışan santrallerden elde etmektedir. Ülkede iki adet nükleer santral bulunmaktadır. Slovak Cumhuriyeti, nükleer yakıt, doğal gaz, ham petrol ve kömür gibi ana enerji hammaddelerinin %90'ını dışardan ithal etmektedir. Yılda 7,095.41 MW'lık bir enerji üretimi gerçekleştirmektedir.

ELEKTRONİK SANAYİ:

Slovakya'da 1997 yılından itibaren tüm elektronik ve elektrikli mühendisliği sanayi özelleştirilmiştir. Güney Kore menşeli Samsung, Galanta'da televizyon ve bilgisayar ile ilgili monitörler ve her türlü aksesuar üretimi için yeni bir fabrika açmış ve 2004 yılında 2000 çalışanı ile bu alanda lider konumuna geçmiştir.

Yabancı yatırımcılar, otomobillerin kablo aksamı konusunda üretimlerini yoğunlaştırmıştır; Yazaki, Leoni Autokabel gibi firmalar faaliyettedir. Yüksek teknolojik ürünler kapsamında telekomünikasyon ekipmanı, elektrikli motor, TV gibi ürünlerin üretimi önde gelmektedir. Alcatel, Siemens, BSH Drives and Pumps (Siemens ve Bosch), Sony, Osram, VEM ve Emerson gibi firmalar, Slovakya'da üretim gerçekleştirmektedir. Eski Tesla Piestany fabrikalarındaki üretimi ile Amerikan 'On Semiconductor' firması yarı iletken sektörünün gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Bu firmanın yanısıra Hewlett-Packard, Panasonic, Samsung, Belgium Punch ve Electrolux gibi dünyaca ünlü markalar, Slovakya'daki üretim faaliyetlerine devam etmektedir.

AĞAÇ İŞLEME VE MOBİLYA SANAYİ:

Slovakya'nın alanının % 40'ından fazlasını kaplayan ormanlar, Slovakya'nın en önemli ticari faaliyetlerinden olan bu sektör için büyük bir hammadde imkanı oluşturmaktadır. 20. yüzyılın

başlarındaki hızlı gelişmelerle birlikte, bugün üretim, Slovakya'nın ihtiyacının çok üzerindedir. Şirket birleşmeleri ve özelleştirmeler sonucu, büyük üreticiler piyasada yer almaktadır. Sektördeki oyuncular, yerel pazarın yanı sıra, dış pazarlara yönelik büyük miktarda üretim yapmaktadır. Slovakya'da yılda yaklaşık 6 milyon m3 kereste üretimi gerçekleştirilmektedir. Mobilya sektörünün hammadde sıkıntısı bu nedenle bulunmamaktadır. Sektördeki firmalar, üretimlerinin ortalama dörtte üçünü ihracata yönelik yapmaktadırlar.

Üretim hacmi, çalışan eleman sayısı ve üretilen katma değer göz önüne alındığında ağaç işleme ve kereste üretimi yapan belli başlı şirketler şunlardır: Kronospan SK, s.r.o., Prešov, Rettenmeier Tatra Timber, s.r.o., Liptovský Hrádok, Bučina, a.s. Zvolen, Smrečina Hofatex, a.s. Banská Bystrica, A.N.B., a.s., Žarnovica Beky, a.s. ve Snina.

Öte yandan, Swedwood Slovakia, s.r.o., Prešov, Decodom, a.s., Topoľčany; Ekoltech, s.r.o., Lučenec, Lind Mobler Slovakia, s.r.o., Krupina and Fima Möbel, a.s. ve Dunajská Streda firmaları Slovakya'nın önemli mobilya imalatçıları arasında yer alır.

TEKSTİL SANAYİ:

Tekstil üretimi, Slovakya'da yüzlerce yıldır geleneksel sektörler arasında yer almakta, 1860'dan itibaren sanayileşme dönemine girmiştir. 19. yüzyıl sonları ve 20'inci yüzyılın başlarında bu sanayileşme hız kazanmıştır (Trenčín, Čadca ve Rajec'deki perde fabrikaları, Bratislava'daki pamuk iplik fabrikası). Slovakya'daki en büyük tekstil fabrikaları Ružomberok ve Žilina'dadır.

Sanayileşme çabalarının yoğunlaştığı 1948'den itibaren, modern ekipmanlara sahip birçok fabrikanın açılmasıyla tekstil sektörü büyümüştür. 1989 sonrasında, ekonomik dönüşümle birlikte, Slovak tekstil ve giyim sanayi, COMECON'dan ayrılmanın da etkisiyle ciro ve işgücü anlamında bir düşüş yaşamıştır. 90'ların sonuyla birlikte, alımgücünün de artmasıyla, sektörde canlanma başlamıştır. Günümüzde 40 bin kişi bu sektörde istihdam edilmektedir. Ancak bu rakam, 1990'lardaki istihdamının % 30 daha altındadır. Sektörde hala, modern yatırıma ihtiyaç bulunmaktadır. Yabancı sermaye, tekstil sektöründe büyük firmalar yerine daha çok orta ölçekte firmalarda yer bulunmaktadır. Buna örnek olarak İtalyan Mediconf, İsviçreli Schiesser, Mapier, Danimarkalı Tytex, Belçikalı BCT-Excel J. Oostergetel, Eybl ve Kumpers verilebilir.

AR-GE:

Araştırmacı ve bilim adamlarına yerel olarak sağlanan imkanlar ve ücretler Avrupa'daki en düşük seviyededir. Slovakya'daki araştırmacıların yıllık ortalama maaşı 2007 itibarıyla 9.171 Avro'dur. Pek çok Slovak bilim adamı daha imkan arayışı içerisinde batıya göz etmekteyse de, yerel imkanlar sağlandığı takdirde Slovakya'da kalma eğilimi ağır basmaktadır.

2010 senesinde bütçenin binde 8'inin Ar-Ge faaliyetlerine ayrılması hedeflenmektedir, ancak bu da kısa vadede sorunu çözmeye yetmeyecektir. Ar-GE konusunda Eğitim Bakanlığı ve Slovak Ar-Ge Ajansı (2002) dışında, devletin kaynakları şu an için limitlidir. Sektörde yatırıma fazlasıyla ihtiyaç bulunmaktadır. Aşağıdaki nedenlerden dolayı Slovakya'da Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirilmek avantajlıdır:

- Ar-Ge çalışmalarındaki düşük maliyet
- Kalifiye işgücünün varlığı
- Yabancı dillere hakim, genç ve eğitimli nüfus
- İş dünyasının, bilim ve eğitim dünyası ile yakın işbirliği ortamı

- Avrupa'nın rtasında, avantajlı coğrafi konum

Bu durumu değerlendiren yabancı firmalardan biri olan Siemens 1993'den bu yana ARGE konusunda Slovakya'ya 600 milyon Avroluk yatırım yapmıştır.

Deneme Piyasası: Slovakya yeni ürünlerin denenmesi ve yeni teknolojilerin kullanıcılarla buluşturulması için fırsatlar sunmaktadır. Ülkenin küçük olması, mevcut uygulamaların düşük maliyetle ve kısa bir zamanda değiştirilmesine fırsat sağlamaktadır. Nitekim kablosuz telekomünikasyon şirketi T-Mobile dünyadaki ilk geniş bant hizmetine burada başlamıştır. Pfizer, Slovakya'da ilaç testleri yapmaktadır.

KİMYA SEKTÖRÜ:

Slovakya'da kimya sektörünün geçmişi Ortaçağ'a dayanır. Sektörün gelişimi geleneksel olarak cam ve boya üretiminde kullanılan potas; dericilik ve ilaç yapımında kullanılan göztaşı ve sülfürik asit üretimi ile başlamıştır. Kimyasal ürünlerin fabrika ortamında üretimi 19. yüzyılın ikinci yarısına uzanmaktadır.

Slovakya'nın en büyük kimya şirketi olan Dynamit-Nobel ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için Bratislava'da kurulmuştur. Apollo rafineri 1895'de, ilk lastik fabrikası Matador ise 1905'de faaliyete geçmiştir. Kimya sektöründeki en önemli atılımlar 1948'den sonra gerçekleşmiştir. Slovnaft'da kimyasal hammadde olarak kullanılmak üzere ham petrol'den petrokimya ürünlerinin üretimi başlamıştır. Böylece sentetik lif, plastik ve plastik ürünleri imalatı hız kazanmıştır. Öte yandan lastik üretimi Púchov, Dolné Vestenice, Bratislava bölgelerine yayılmış, boya ve vernik imalatı Smolenice'de, kimyasal tarım ise Šaľa ve Bratislava'da faaliyete geçmiştir.

Günümüzde Slovak kimya sanayinin çok geniş bir çeşit aralığında üretim yapmaktadır. Rafineri ve petrokimya mamülleri, temel organik ve inorganik ürünler, tarım kimyasalları, lastik kimyasallar, endüstriyel yan ürünler, ilaç sektörüyle ilgili maddeler, kimyasal lifler ve plastik grubu bunlardan bazılarıdır. Sektörde 160'dan fazla yatırımcı 32 bin kişiye iş imkanı sağlamaktadır. Kimya ve ilaç sanayinde en büyük yabancı yatırımcılar arasında bulunan firmalar şu şekildedir: MOL (Slovnaft), Continental (Continental-Matador, ContiTech Vibration Control, s.r.o., Dolné Vestenice), Nylstar Slovakia, a.s., Humenné, Rhodia IYS, a.s., Humenné, Henkel Slovensko, a.s., Bratislava, Degussa (Fermas, s.r.o., Slovenská Ľupča), Sanitas (Hoechst-Biotika, s.r.o., Martin) ve Raniplast (Terichem, a.s., Svit). Strážske ve PCHZ Žilina İtalyan Bonazzi tarafından satın alınmıştır.

Yabancı yatırımcılar arasında ayrıca şu firmalar yer almaktadır: Istrochem, a.s., Bratislava (Czech Agrofert), Slovakofarma, a.s., Hlohovec (Zentiva), Biotika, a.s., Henkel, Slovenská Ľupča (Middle Europe Investments) ve Petrochema, a.s., Dubová (Czech Synteca). Yeni üretim tesisleri kurma ve mevcut tesisleri modernize etme konusundaki projeler uygulamaya geçmektedir. Macar MOL firması, Slovnaft'ın çoğunluk hissesini alarak, üretiminin bir kısmını Slovakya'ya kaydırmıştır. Sülfürü azaltılmış dizel yakıt, polipropilen üretimi gibi otomotiv sanayini ilgilendiren sektörlere üretimini bu yolla Slovakya'da yapmaktadır.

PERAKENDE SEKTÖRÜ:

Slovakya'da hızlı bir gelişme kaydeden bir diğer sektör de perakendecilik olmuştur. Perakende satışın büyük kısmı büyük alışveriş merkezleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Tesco, Metro, IKEA, Carrefour ve Ahold, gibi devler pazarda faaliyet göstermektedir. Perakende zincirinde çeşitlilik görülmektedir. Küçük fabrika satış mağazalarından (outlet) büyük mağazalara kadar değişik yapılar mevcuttur. Hipermarket ve alış-veriş merkezi sayısı da artan alım gücüne paralel olarak hızla artış kaydetmektedir.

TURİZM SEKTÖRÜ:

Kayak merkezleri, eski şehirleri, bakir ormanları, mağaraları, kaleleri, kaplıcaları, kasabaları ile Slovakya'nın turistlere sunabildiği pek çok imkan bulunmamaktadır. Slovakya'yı ziyaret eden yabancıların %80'i daha önce Slovakya'ya ikinci kez gelen ziyaretçilerden oluşmaktadır.

2008 yılında ülkeye turistik amaçlı yaklaşık 3.8 milyonun üzerinde yabancı giriş yapmıştır. Söz konusu turistlerin 3000'i Türk vatandaşlarıdır. Slovakya'yı ziyaret eden turistler sıralamasının ilk üç sırasında Çek Cumhuriyeti (490 bin), Polonya (243 bin) ve Almanya (176 bin) bulunmaktadır. Slovakya'nın turizm gelirleri ve ağırladığı turist miktarı düzenli olarak artış göstermektedir.

Kaplıcalar: Slovakya'da 1300 civarında mineral kaynaklar vardır ve bunlar kaplıcalarda ve mineral içme suyu olarak kullanılmaktadır. Ülkedeki 23 adet termal spa da bu kaynaklardan faydalanmaktadır. Balneoloji (banyo ile tedavi) hizmetleri, birçok hastalığın tedavisinde kullanılmaktadır. Alerji ve solunum hastalıklarında da iklimsel (climatic) spalar kullanılmaktadır. Slovak spalarının bölgede haklı bir ünü, ve yoğun bir turist potansiyeli vardır. Termal spalar bütün bölgede bulunmaktadır ve tüm Slovak spalarında olduğu gibi, modern imkanlara sahiptir.

SAĞLIK SEKTÖRÜ:

Artan refah seviyesine bağlı olarak özel sağlık hizmetlerine talep hızla artmaktadır. Sağlık sektörü işletmeciliğinde uzman, deneyimli kadro ile yönetilen modern, sağlık tesislerine ihtiyaç duyulmaktadır.

EMLAK PİYASASI ve İNŞAAT SEKTÖRÜ:

Emlak ve inşaat sektörü son iki yılda yatırımlarını ikiye katlamıştır. Sektörün bu denli gelişmesinde arz ve talep arasındaki dengesizlik kadar, emlak sahibi olmak isteyenlere kolaylıkla sağlanan ev kredileri de etkili olmuştur. Bununla birlikte küresel ekonomik kriz etkisiyle Slovakya'da emlak fiyatları piyase değerinin altına düşmeye başlamıştır.

II. TÜRKİYE-SLOVAKYA İKİLİ EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye – Slovakya Dış Ticareti				(1000 \$)
Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2011*	341,830	736,777	1,078,607	-394,947
2010	454,949	926,722	1,381,671	-471,773
2009	217,327	814,138	1.031,465	-542,811
2008	306,631	903,830	1,210,461	-597,199
2007	284,205	647,925	932,130	-363,720
2006	170,167	437,474	607,641	-267,307
2005	122,712	378,046	500,758	-255,334
2004	108,605	232,714	341,319	-124,109
2003	59,918	205,862	265,780	-145,944
2002	33,198	112,341	115739	-79,143
2001	27,565	49,419	76,984	-21,854
2000	20,199	51,533	71,732	-31,334

*2011 için Ocak- Ekim Dönemi
Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle ikili ticaretin yapısı incelendiğinde, ihracatımızın geleneksel ihraç ürünleri egemenliğinden çıkıp otomotiv ve yan sanayi, elektrikli makina ve ekipmanlar başta olmak üzere imalat sanayi ürünlerine doğru kaydığı gözlenmektedir. 2010 yılı ocak-kasım dönemi itibariyle Slovakya, Türkiye'nin ithalatında ve ihracatında 63. sıradadır.

Eylül 1998'de yürürlüğe giren Türkiye-Slovakya Serbest Ticaret Anlaşması ile tüm sanayi ürünlerinin ticareti tamamen liberalize edilmiştir. Ancak, bu tarihten itibaren ikili ticaret hacminde önemli bir artış gözlenmemiştir. Slovakya'nın 1 Mayıs 2004 tarihinde AB üyeliği ile, Serbest Ticaret Anlaşması feshedilmiştir. Bu tarihten itibaren ticari ilişkiler gümrük birliği çerçevesinde yürütülmektedir.

2010 yılı verilerine göre ihracatımızdaki başlıca kalemler :kara yolu taşıtları, demir-çelik mamülleri, giyim ürünler, aksesuarları, elektronik ekipmanlar,makina,kazan, nükleer reaktörler, koton, plastik ve mamülleri,meyve ve sebzedir.

Türkiye'nin ihracatında Slovakya'nın payı ile Slovakya'nın ithalatında Türkiye'nin payı yaklaşık olarak binde 1 seviyesindedir. Dolayısıyla, ikili ticaret hacmi, iki ülke dış ticaret büyüklükleri gözönüne alındığında çok düşük seviyededir.

Slovakya'nın Türkiye'ye İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

Ürünler	2009	2010*
<i>Elektronik Ekipmanları</i>	408,689	331038
<i>Demir,Çelik</i>	170,781	132377
<i>Makina,kazan,nükleer reaktör</i>	143,553	121117
<i>Karayolu Taşıtları(tren,tramvay hariç)</i>	73,732	106381
<i>Gemi,Bot ve diğer yüzen araçlar</i>	62,589	49529
<i>Plastik ve Mamülleri</i>	10,282	10806
<i>Silah,cephane ve parçaları</i>	9,263	1252
<i>Kağıt, Karton ve Mamülleri</i>	8,887	4925
<i>Kakao ve Ürünleri</i>	6,690	4191
<i>Optik,Teknik ve Medikal cihazlar</i>	6,629	7545

*Ocak-Kasım Dönemi
Kaynak:trademap.org

Slovakya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

Ürünler	2009	2010*
<i>Karayolu Taşıtları(tren,tramvay hariç)</i>	36,827	26,191
<i>Demir,Çelik ve Mamülleri</i>	31,125	26,200
<i>Giyim ürünleri ve aksesuar(triko)</i>	25,849	29,420
<i>Elektronik Ekipmanlar</i>	17,411	93,428
<i>Makina,Kazan,Nükleer Reaktör</i>	16,584	13,115
<i>Giyim ürünleri ve aksesuar(triko hariç)</i>	11,002	12,713
<i>Koton</i>	8,072	5,413
<i>İnci, değerli taşlar ve metaller</i>	6,586	3,686

<i>Plastik ve Mamülleri</i>	6,169	5,885
<i>Meyve, Sebze, Yemiş</i>	5,656	4,525

*Ocak-Kasım Dönemi
Kaynak:trademap.org

YATIRIM İLİŞKİLERİ ve İKİLİ İLİŞKİLER

Slovakya'daki Türk Yatırımları: Hazine Müsteşarlığı verilerine göre ülkemizden Slovakya'ya 6 adet firma toplam 3 milyon ABD doları tutarında yatırım gerçekleştirmiştir. Bunun 2 milyon doları ticaret sektöründedir. Slovakya'da gerçekleştirilen kurumsal yatırımların ENPAY ve Orhan Holding'in yatırımları yer almaktadır. ENPAY 2005 yılında beri, Kocaeli'deki tesislerinin yanı sıra, Slovakya'da, Krskany'deki tesislerinde faaliyet göstermektedir. Slovakya'daki tesislerinde 50 mühendis ve 600 çalışan istihdam eden firma, ISO 9001:2000 belgelidir ve manyetik çekirdek, sensör, nano-teknoloji uygulamaları gibi yüksek teknoloji ürünler üretmektedir. Orhan Holding'in iştiraklerinden Nobel Automotive Slovakya'nın Dolny Kubin şehrinde faaliyet göstermekte, 320 çalışanı bulunmakta ve 2009 yılı ciroları ise 30 milyon doların üzerindedir, kullandıkları kapalı fabrika alanı ise 7.000 m2'dir.

Turizm: Son yıllarda yükselen gelir seviyesi ile birlikte Slovakların tatil turizmine ilgisi artmaktadır. Bu çerçevede İtalya, Fransa ve İspanya öncelikli rağbet gören ülkeler arasında yer almaktadır. Ancak, Türkiye, özellikle orta gelir seviyesine hitap eden tatil merkezleri arasında, Slovak turistler açısından da dikkate değer biçimde tercih edilmeye başlanmıştır.

İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

İki ülke arasında işbirliği ve yatırım olanaklarının gelişebileceği alanlar :

- *Enerji : Santral yapımı, boru hatları yapımı, enerji alanında teknik işbirliği, yakıt temini ve yakıt yönetimi, kalite kontrol, radyoaktif atık yönetimi, nükleer santrallarda personel eğitimi ve bakım-onarım programları*
- *İnşaat ve Altyapı Projeleri: Ulaşım ve telekomünikasyon altyapısı, demiryolu, karayolu, baraj ve boru hatlarının kurulması ve modernizasyonuna yönelik altyapı projeleri, hastane, konut, havalimanı, enerji ve ısıtma sistemleri inşaatı*

AB programları ve Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası'nın (EBRD) finansman imkanları çerçevesinde, Slovakya'da altyapı ve karayolları yapımı ve geliştirme projeleri yürütülmektedir. Bu bağlamda, uluslararası deneyime sahip Türk inşaat ve müteahhitlik firmalarının Slovakya'da altyapı ve üstyapı projelerinde yer almalarına imkan tanıyacak girişimler büyük önem taşımaktadır.

- *Otomobil ve yedek parça, makina : İnşaat ve yol makinaları, otomotiv yedek parçaları*
- *Turizm : Sağlık ve kış sporları merkezlerinin geliştirilmesi*
- *Orman ürünleri sanayi yapı malzemeleri, orman ürünlerinin işlenmesi*
- *Madencilik ve metal mühendisliği, metalurji, demir-çelik*
- *Kimya, ilaç sanayi, cam sanayi*
- *Savunma ekipmanları, havacılık ekipmanları*
- *Tekstil : Tekstil sektörünün modernizasyonu, ayakkabı ve deri eşya üretimi*
- *Çimento sanayi*
- *Tarım : Araştırma ve ağaçların beslenmesi, hidrolik su teknolojisi, ve araştırması, gıda işlenmesi, çevre ve su tesisleri*

- *Gıda sanayi ve paketlenmesi (şeker ve meyve suyu üretimi, süt ürünleri sanayinin geliştirilmesi)*
- *Tüketici elektronik aletleri ve telekomünikasyon*
- *Askeri işbirliği çerçevesinde, NATO’da görev yapacak Slovak subayların Türkiye tarafından eğitimi gerçekleştirildi. Bu konuda yeni açılımlar sağlanabilecektir.*

SORUNLAR

Slovakya ile iş ilişkisi içinde bulunan Türk firmaları ithalat ve ihracat miktarlarının oldukça düşük olduğunu ve bu işlemler sırasında önemli bir problemle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak, Slovak Cumhuriyeti’nin yüksek transit geçiş ücreti uygulaması ve transit ücretsiz geçiş belge sayısının yetersiz olması sıkıntı yaratmaktadır. İki ülkenin standardizasyon sistemlerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Aralık 2007 tarihi itibarıyla Schengen alanına dahil olan Slovakya’nın yurtdışı temsilciliklerinden verilen Schengen vizelerinin geçerlilik süreleri kısa ve çoğunlukla tek girişli olması Türk işadamları açısından sıkıntı yaratmaktadır.

Slovakya ile ticari bağlantısı bulunan Türk firma temsilcileri Slovakya Cumhuriyeti’nin vize uygulamasında sıkıntı yaşadıklarını ifade etmektedirler. Vizenin geçerlilik süresinin uzatılmasını ve vize işlemlerinin daha kısa zamanda sonuçlandırılmasını talep etmektedirler.

Türkiye ile Slovakya arasında muhabir bankacılık ilişkilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye ile Slovakya arasında son yapılan Kara Ulaştırması Karma Komisyon toplantısı 6-7 Kasım 2007 tarihlerinde Bratislava’da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantı sonunda düzenlenen Protokolde taraflar karşılıklı olarak geçiş belge kotalarını; 3.000 adet ikili taşımalar, 15.000 adet transit taşımalar ve 3.000 adet 3. ülke/boş taşıtlar taşımaları için (ücretsiz) teati edilmiştir.

Ancak, transit geçişlerde önemli bir ülke haline gelen Slovakya tarafından, Türk nakliyecilerine tahsis edilen geçiş belge kotaları yetersiz kalmaktadır. 15.000 adet Transit geçiş belgesi Eylül ayı içerisinde bitmiştir. Ulaştırma Bakanlığı tarafından Slovakya tarafına yapılan ek belge talebi olumlu karşılanmış olup, 5000 adet ek belge tahsis edilmiştir. Ek belgeler 10.10.2008 tarihi itibarıyla kullanıma açılmıştır.

Bu çerçevede, yukarıda bahsi edilen Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı sonunda imzalanan Protokolün 4. maddesinde de belirtilen ve iki ülke arasında tarafların mutabık kaldığı şekilde imzalanması planlanan yeni karayolu taşımacılık anlaşmasına ikili ve transit geçiş belge kotasının serbestleştirilmesi hususunun eklenmesi (iki ülke heyetleri arasında fikir birliğine varıldığı üzere) söz konusu anlaşma imzalanıncaya kadar ise; Slovakya’nın alternatif güzergah üzerinde önemli bir transit ülke haline gelmiş olması nedeniyle; transit geçiş belgesi kotasının libere edilmesinin sağlanması veya transit geçiş belgesi kotasının 25.000 adete çıkarılması büyük önem arz etmektedir.

Birçok ülkede, karşılıklı ehliyetlerin tanınmaması sebebi ile uluslararası ehliyet ve ruhsatlar talep edilmektedir. Turing tarafından verilen Beynelmillel ehliyetlerin yıldan yıla yükselen fiyatları da göz önünde bulundurulduğunda Uluslararası Taşımacılarımıza ekstra bir ek maliyet yaratılmaktadır. Sırbistan ile yapılan Kara Yolu Taşımacılık Anlaşmasında “Akit tarafların yetkili makamları, taşıtın milli kayıt belgelerini ve şoför ehliyetnamelerini karşılıklı olarak tanıyacaklardır.” denilmiştir. Bu Anlaşmadan yola çıkılarak aynı hükmün Slovakya ile yapılan anlaşmaya eklenmesi veya yapılacak protokolle karara bağlanması ilerde yaşanabilecek sorunları engelleyeceği düşünülmektedir.

EXIMBANK

Kısa vadeli (TL'de 4 ay, dövizde 6 ay vadeli) ihracat kredileri sağlanmaktadır. Ayrıca, mal bedeli alacakları ticari ve politik risklere karşı 360 güne kadar vadeli sigorta kapsamında garanti altına alınmaktadır.

ANLAŞMALAR

- Ticaret Anlaşması (Ağustos 1975)
- Ekonomik, Teknik, Sınai ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması (Ocak 1976)
- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (Haziran 1981)
- TÜBİTAK ve Slovak Bilimler Akademisi (SAV) arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması (2 Nisan 1997 tarihinde imzalandı. 28 Ocak 2002 tarihinde TÜBİTAK tarafından, 12 Şubat 2002 tarihinde ise SAV tarafından imzalanan "Uygulama Programı" çerçevesinde yürütülmektedir.)
- Serbest Ticaret Anlaşması (Eylül 1998)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (Ocak 2000)
- Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması (17 Aralık 2000 tarihinde imzalandı, 9 Mart 2001 tarihinde yürürlüğe girdi.)
- Turizm alanında İşbirliği Anlaşması (25 Mart 2002)
- Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması (Aralık 2003)
- Hukuki ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşması (2004'de imzalandı, 1 Nisan 2008'de yürürlüğe girdi.)
- Yatırımların karşılıklı Teşviki ve Koruması (12 Ekim 2009 tarihinde imzalandı, fakat yürürlüğe girmedi.)

TÜRK- SLOVAK İŞ KONSEYİ

A. KÜNYE

Kuruluş Yılı	: 1995
İş Konseyi Muhatap Kuruluşu	: Slovakya Ticaret ve Sanayi Odası
Türk Tarafı Başkanı	: Akay Gökçe, İcra Kurulu Üyesi, İntekno Şirketler Grubu
Karşı Kanat Başkanı	: Jan Kukucka, Commercial Director, CKD Energy

B. KURULMA NEDENİ

Türk-Çekoslovak, İş Konseyi Eylül 1991'de DEİK ile Çekoslovak Ticaret ve Sanayi Ticaret Odası tarafından imzalanan İş Konseyi Anlaşması ile kurulmuş, ve ilk toplantı 1992 yılında düzenlenmiştir. 1993 yılında, Çekoslovakya'nın Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olarak ikiye bölünmesinin ardından Türk-Slovak İş Konseyi kuruluş çalışmaları başlatılmış ve Şubat 1995'de Slovak Ticaret ve Sanayi Odası ile İş Konseyi Anlaşması imzalanmıştır. Orta Avrupa çatısı altında faaliyet gösteren İş Konseyi, Türkiye ile Slovakya arasında ticari ve

ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, işbirliğinin yeni alanlara taşınması amacıyla kurulmuştur. Bu amaca yönelik olarak muhatap kurum Slovak Ticaret ve Sanayi Odası ile DEİK arasında sürekli bir çalışma ortamı ve bilgi akışının tesis edilememiş olması sıkıntı yaratmaktadır.

Karşılıklı olarak her iki ülke düzenli gerçekleştirilen İş Konseyi Ortak Toplantılarına ek olarak çeşitli sektörel heyet ziyaretleri ve toplantılar, üst düzey resmi ziyaretlere katılım gerçekleşmiş ve fuar-sergi organizasyonlarına destek sağlanmıştır.

2000 yılı sonrasında AB üyelik çalışmaları ve integrasyonu kapsamında Slovak iş dünyası AB ülkeleri iş örgütleri ve firmaları ile ilişkileri geliştirmeye öncelik vermişler, Türk firmaları ile işbirliğine yönelik ilgilerinde azalma gözlenmiştir. Ancak, orta ve uzun vadede Slovak iş dünyasının Türkiye'ye yönelik ilgisinde artış beklenmektedir.

İş Konseyi etkinlikleri kapsamında, 6 Mart 2002 tarihinde Türk-Slovak İş Konseyi Ortak Toplantısı, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı A.N. Sezer ve Slovak Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı R. Schuster'in katılımıyla Bratislava- Forum Hotel'de düzenlenmiştir.

Slovakya'da Türk iş dünyası ve Türkiye pazarına yönelik farkındalığı artırmak amacıyla ikili İş Konseyi etkinliklerinin yanı sıra Türkiye tanıtımına yönelik sosyal/kültürel etkinlikler düzenlenmesinde fayda görülmektedir. Bu bağlamda, dönemin İş Konseyi Başkanı Halil Kulluk'un girişimi ve desteğiyle Nisan 2007 ve Ekim 2007 tarihlerinde "Hoşgörü Konseri" düzenlenmiştir. 15 Ekim 2007 tarihinde T.C Bratislava Büyükelçiliği tarafından düzenlenen Turkey@Slovakia etkinliğine katkı sağlanmış ve 13 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da TOBB evsahipliğinde Slovak Başbakan ve beraberindeki heyetin Türkiye ziyareti vesilesiyle Türk-Slovak İş Forumu gerçekleştirilmiştir.

Slovak Ticaret ve Sanayi Odası başkanlığında Slovak İşadamları Heyeti'nin Türkiye ziyareti vesilesiyle, 10 Mayıs 2007 tarihinde İstanbul TOBB Plaza'da "İş Konseyi Ortak Toplantısı" düzenlenmiştir.

Türk-Slovak İş Konseyi etkinlikleri kapsamında son olarak, Sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Slovakya'ya resmi ziyareti kapsamında, 2 Kasım 2009 tarihinde Bratislava'da Slovak Ticaret ve Sanayi Odası işbirliği ile "Türk-Slovak İş Forumu" gerçekleşmiştir.